

**LIKESTILLINGS- OG DISKRIMINERINGSNEMNDA**

Postboks 8049 Dep

0031 Oslo

Tlf. 95 19 68 00/01

mail: [post@diskrimineringsnemnda.no](mailto:post@diskrimineringsnemnda.no)

hjemmeside: [www.diskrimineringsnemnda.no](http://www.diskrimineringsnemnda.no)

**Sak nr. 4/2009**

**Sakens parter:**

**A**

**B (politidistrikt)**

**Uttalelse av 20. april 2009**

**Likestillings- og diskrimineringsnemndas sammensetning:**

**Aslak Syse, leder**

**Gudrun Holgersen, nestleder**

**Jan Tøssebro**

**Kåre Lilleholt**

## Saken gjelder

Spørsmål om indirekte forskjellsbehandling på grunn av etnisitet eller nasjonal opprinnelse i forbindelse med ansettelse av saksbehandler ved et politidistrikt. Vurdering etter diskrimineringsloven § 4.

## Sakens faktiske forhold

A er opprinnelig fra Kurdistan og er irakisk statsborger. Han har hatt bosetningstillatelse (permanent oppholds- og arbeidstillatelse) i Norge siden 2003.

A kom til Norge som asylsøker i 1999 og ble innvilget oppholdstillatelse samme år. Han hadde tidligere søkt asyl i Tyskland og Sverige med annet navn.

Fra 2002 har han arbeidet i offentlige etater som lærer, veileder, støttekontakt og tolk. Som tolk har han også hatt oppdrag for politiet og Utlendingsdirektoratet. Han har Bachelor-grad i statsvitenskap fra NTNU i Trondheim, tolkeutdanning og veiledersertifikat fra Barne-, ungdoms- og familieetaten. Våren 2007 tok han eksamen i utlendingsrett ved Universitetet i Oslo. Han har omfattende språkkunnskaper.

B (politidistrikt) utlyste sommeren 2008 en fast stilling som saksbehandler i utlendingssaker. I utlysningsteksten var arbeids- og ansvarsområde oppgitt som alle typer saksbehandling innen utlendingsforvaltningen. Utlysningen hadde følgende krav til søkerne:

### *Krav til stillingen*

- Eksamen fra videregående skole.
- Språkkunnskaper, minimum engelsk skriftlig og muntlig.
- Personlige egenskaper vil bli vektlagt sammen med annen relevant utdanning/erfaring.

### *Krav til personen*

- Være samfunnsorientert, kreativ og ha evne til helhetstenking om politidistriktets totale virksomhet og politiets generelle samfunnsrolle.
- Gode kommunikasjons- og samarbeidsevner internt og eksternt.
- Evne til initiativ, prioriteringer og fokus på kvalitet.
- Motivert for å bidra på tvers av funksjonsgrenser.

Kvinner ble oppfordret til å søke stillingen. Videre ble det opplyst at det var svært få ansatte med annen kulturell bakgrunn enn den tradisjonelt norske, ved politidistriktet. Personer med innvandrerbakgrunn ble derfor oppfordret til å søke. Det var ikke krav om norsk statsborgerskap.

A var en av 33 søkere til stillingen. I likhet med alle de andre søkerne, ble A vurdert som kvalifisert til stillingen.

A ble innkalt til intervju men ble ikke tilbudt stillingen. Han ble heller ikke innstilt til stillingen. Politidistriktet kontaktet alle referansene A hadde oppgitt i forbindelse med søknaden. Referansene ga gode tilbakemeldinger på As tidligere arbeidsinnsats.

Politidistriktet har lagt fram utvidet søkerliste og innstillingsdokument med begrunnelse for innkalling til intervju, omtale av kandidatene som var på intervju og en begrunnet innstilling av tre av søkerne.

Innstillingsdokumentet inneholder en begrunnelse for hvorfor A ikke ble tatt med i den videre vurderingen. I begrunnelsen blir det vist til opplysninger om at A ved tidligere asylsøknader flere ganger hadde endret identitet. Dette var et problem i forhold til kravet om plettfriandel ved tilsetning i politiet. Hans søknader om statsborgerskap hadde to ganger blitt avslått på grunn av tvil om identitet. Videre står det i innstillingsdokumentet:

*Jeg ser det som særs vanskelig å ansette en person med denne bakgrunn til å saksbehandle utlendingssaker hvor vedkommende kan risikere å måtte saksbehandle søknader fra andre med tilsvarende bakgrunn som han selv.*

*Jeg er imidlertid sterkt i tvil om berettigelsen av å bruke disse opplysningene i ansettelsessaken...*

På denne bakgrunnen inneholder innstillingsdokumentet en primær og en subsidiær innstilling. Den subsidiære innstillingen er laget for det tilfellet at innstillingsrådet kom til at opplysningene knyttet til As asylsøknader ikke kunne brukes ved tilsetningen. I den subsidiære innstillingen er A innstilt som nummer én til stillingen.

### **Behandlingen hos Likestillings- og diskrimineringsombudet og videre saksgang**

Ved brev av 4. august 2008 henvendte A seg til Likestillings- og diskrimineringsombudet. Han klaget på at han ikke fikk jobb i B fordi han hadde oppgitt falskt navn ved tidligere asylsøknader.

Ombudet ga uttalelse i saken 12. november 2008 og konkluderte med at B ikke hadde handlet i strid med diskrimineringsloven § 4 ved den aktuelle ansettelsen.

Ombudet viste til at A ikke hadde fått stillingen på grunn av usikkerhet om identitet og usikkerhet om han hadde de rette holdninger og den ærlighet som kreves av tilsatte i politiet. Ombudet la til grunn at dette innebar en indirekte forskjellsbehandling på grunn av etnisitet eller nasjonal bakgrunn.

Ombudet mente imidlertid at det var grunnlag for unntak etter diskrimineringsloven § 4 fjerde ledd. Blant annet ble det vist til at begrunnelsen for ikke å tilsette A var saklig og nødvendig for å oppnå legitimitet som saksbehandler i utlendingssaker. Videre var arbeidsgivers vurderinger ikke uforholdsmessig inngripende etter en avveining av den enkelte søkers og politiets interesser.

Ved brev av 6. desember 2008 klaget A på Ombudets uttalelse.

Ombudet vurderte saken på nytt. Ombudet bemerket at den identiteten som ble lagt til grunn ved innvilgelse av bosetningstillatelse nå er As offisielle identitet. Ombudet stilte spørsmål ved hvor lenge opplysninger om uriktig identitet skal hefte ved en person. Ombudet viste imidlertid til at politidistriktet ansatte en kvinne med utenlandsk bakgrunn og at det derfor

hadde formodningen mot seg at det ble lagt negativ vekt på nasjonal opprinnelse eller etnisitet. Ombudet fastholdt derfor sin konklusjon i saken.

Saken ble oversendt til behandling i Likestillings- og diskrimineringsnemnda ved brev av 9. januar 2009.

Saken ble behandlet i Nemndas møte 20. april 2009 i Oslo. I behandlingen av saken deltok Nemndas medlemmer Aslak Syse (leder), Gudrun Holgersen (nestleder), Kåre Lilleholt og Jan Tøssebro.

A deltok i møtet pr. telefon. Fra Likestillings- og diskrimineringsombudet møtte Arshad Ahmed Khan. Nemndas sekretariat var representert ved Geir Helgeland og Christel Kirkøen.

### **Partenes argumenter:**

A mener han var best kvalifisert til den utlyste stillingen ved B. Han viser til eksamen i utlendingsrett og Bachelor-grad i statsvitenskap og offentlig politikk, lang erfaring innen utlendingsfeltet, politiet og domstolene, arbeid som tolk og oversetter og at han behersker syv språk som er relevante for stillingen.

Han ble innkalt til jobbintervju ved politiet i C og B, men fikk beskjed om at hans bakgrunn som asylsøker i andre land var et hinder for ansettelse. Han ble kun innkalt til ett intervju ved B. Etter intervjuet hørte han ikke noe fra politidistriktet før han selv ringte opp for å høre hvordan det gikk med tilsetningen.

Han angret på at han oppga falskt navn da han søkte om asyl i Tyskland og Sverige. Han ble rådet til dette av venner, og hadde ikke kunnskap om konsekvensene.

Han har plettfri vandel og har ingen anmerkninger som viser at han kan være en fare for Norges sikkerhet. Han har i mange år blitt brukt som tolk hos politiet, Utlendingsdirektoratet og domstolene. Han viser også til at norske myndigheter har gitt ham permanent oppholdstillatelse uten restriksjoner selv om myndighetene visste at han hadde søkt om asyl under andre navn. Også politiet i B visste om hans bruk av andre navn før jobbintervju. Han trodde derfor at de visste alt om ham.

A hevder at det ikke ble stilt spørsmål om hans asylsøknader på intervjuet. Han har hele tiden vært villig til å svare på spørsmål om sine asylsøknader og identitet. Han viser også til at tvil om identitet er et kollektivt problem for over 1000 irakere i Norge.

Han mener også at han alltid har hatt samme identitet, selv om han har brukt forskjellige navn ved registreringen i de forskjellige landene han har søkt asyl.

A opplyser at han nylig har fått irakisk pass.

B tilbakeviser at A nektes tilsetning i strid med diskrimineringsloven.

Politidistriktet viser til at de følger de generelle ansettelsesvilkårene i staten når det gjelder bakgrunn og vandel, samt om søker er tidligere straffet. Det vurderes om noe kan redusere tillit eller legitimitet til politiet.

Etter det første intervjuet fikk politidistriktet kunnskap om at A hadde brukt ulike navn og fødselsdatoer i forbindelse med asylsøknader i Norge, Sverige og Tyskland. Det ble derfor avholdt et intervju nummer to med A. Dette intervjuet foregikk pr. telefon. I intervjuet ble A gitt anledning til å avklare spørsmål knyttet til uklar identitet uten at han benyttet denne anledningen. Dette skapte usikkerhet om blant annet identitet og om han hadde de rette holdninger og den ærlighet som politidistriktet krever av sine ansatte.

Det var ingen andre søkere som ble innkalt til mer enn ett intervju.

Siden politidistriktet hadde andre kvalifiserte søkere ble A ikke tilbudt stillingen.

Andelen kvinner ved utlendingsenheten var også et moment i vurderingen av hvem som skulle tilsettes. Den aktuelle stillingen ble tilbudt en kvinne med nasjonal bakgrunn fra Ukraina.

### **Nemndas vurderinger**

B sin avgjørelse om tilsetning i stillingen som saksbehandler er enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2. Nemnda har ikke myndighet til å gi rettslig bindende pålegg som opphever eller endrer vedtaket, jf. diskrimineringsombudsloven § 9 første ledd. Nemnda har imidlertid etter § 7 første ledd annet punktum plikt til å *gi uttalelse om hvorvidt det forhold som er brakt inn for nemnda, er i strid med diskrimineringsloven eller ikke*. Uttalelsen vil ikke være bindende.

Det er ikke påstått forhold som dekkes av bestemmelsene i diskrimineringsloven § 4 om direkte diskriminering. Det er heller ikke andre forhold i saken som tyder på at A *på grunnlag* av etnisk bakgrunn eller nasjonal opprinnelse er blitt behandlet dårligere enn de andre søkerne til stillingen.

Nemnda har vurdert om forholdene innebærer indirekte forskjellsbehandling etter diskrimineringsloven. Forbudet mot indirekte diskriminering på grunn av nasjonalitet og etnisk bakgrunn følger av diskrimineringslovens § 4 første og tredje ledd:

*Direkte og indirekte diskriminering på grunn av etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, religion eller livssyn er forbudt.*

...

*Med indirekte diskriminering menes enhver tilsynelatende nøytral bestemmelse, betingelse, praksis, handling eller unnlattelse som fører til at personer på grunn av forhold som nevnt i første ledd blir stilt særlig ufordelaktig sammenliknet med andre. Med indirekte diskriminering i arbeidslivet menes enhver tilsynelatende nøytral bestemmelse, betingelse, praksis, handling eller unnlattelse som faktisk virker slik at en arbeidssøker eller arbeidstaker stilles dårligere enn andre arbeidssøkere eller arbeidstakere på grunn av forhold som nevnt i første ledd.*

Nemnda legger til grunn at politidistriktet utelukket A fra videre vurdering til stillingen med utgangspunkt i kravene til vandel i politiloven (lov 4. august 1995) § 18 første ledd første punktum:

*Den som skal tilsettes i politi- og lensmannsetaten, herunder i Politidirektoratet, må ha plettfri vandel.*

Politolovens vandelskrav legger opp til en skjønnsmessig vurdering der også andre forhold enn tidligere ilagt straff kan føre til at vandelen ikke er plettfri, jf. Ot. prp. nr. 22 (2004-2005) s. 67 og 68.

Nemnda trenger ikke å ta stilling til om A oppfyller kravene til plettfri vandel i forbindelse med den aktuelle tilsetningen. Nemnda legger til grunn at forholdene knyttet til As identitet helt klart er momenter som det var relevant å ta med i vandelsvurderingen. I denne sammenheng har Nemnda også lagt vekt på at tilsetningen gjaldt en stilling i utlendingsforvaltningen.

Politiets vandelsvurdering vil gjelde på samme måte for alle søkere til stillinger i politiet. Det er ingen grunn til å tro at denne vurderingen er strengere for tidligere asylsøkere enn for andre søkere. Vandelsvurderingen stilte ikke A dårligere på grunn av etnisk bakgrunn eller nasjonal opprinnelse.

Nemnda finner heller ikke andre forbindelser mellom As etniske bakgrunn eller nasjonale opprinnelse og de forholdene som politidistriktet la vekt på da A ble utelukket fra videre vurdering til stillingen.

Nemnda har merket seg at partene er uenige om det ble avholdt et annen gangs intervju og om det ble stilt spørsmål om As identitet og tidligere asylsøknader fra politidistriktets side. Det har imidlertid ikke vært nødvendig for Nemnda til å ta stilling til hva som er riktig faktum i denne forbindelsen.

Politidistriktet handlet således ikke i strid med diskrimineringsloven da A ble utelukket fra videre vurdering til stillingen som saksbehandler.

Uttalelsen er enstemmig.

**SAK 4/2009**

**Likestillings- og diskrimineringsnemnda gir følgende uttalelse:**

B handlet ikke i strid med diskrimineringsloven § 4 i forbindelse med tilsetting av saksbehandler.

Oslo, 20. april 2009

Aslak Syse  
leder

Gudrun Holgersen

Kåre Lilleholt

Jan Tøssebro